

Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium**Revisionsrapport: Granskning av det förebyggande arbetet mot
välfärdsbedrägerier**

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten. Svar önskas senast den 22 augusti 2025.

Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

För Ånge kommuns revisorerAin Liivlaid
*Ordförande*Margareta Nelhagen
Vice ordförande

Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

Rapport

Ånge kommun

KPMG AB

2025-04-16

Antal sidor 16

Ånge kommun

Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

2025-04-16

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Riskanalys och intern kontroll	7
3.2	Styrande dokument och system för hantering av välfärdsbedrägerier	8
3.3	Utbildning	14
4	Samlad bedömning och rekommendationer	15

Penneo dokumentnyckel: 6A2VH-HUB0Q-YN38I-BFO7R-FUUAQ-0149V

1 Sammanfattning

KPMG har av Ånge kommuns revisorer fått i uppdrag att granska det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig styrning och samverkan samt en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt en ändamålsenligt styrning och samverkan samt en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Vi ser dock en risk med att arbetet inte bedrivs systematiserat, och att det framkommer i intervjuer att risken bedöms som liten, att kommunen inte har en tillräcklig kontroll för att upptäcka välfärdsbrott.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen visat att det inte har genomförts någon riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier. Däremot ingår risken för välfärdsbrott delvis inom ramen för av arbetet med intern kontroll och de riskanalyser som ligger till grund för det arbetet.

Vidare har det framkommit av granskningen att välfärdsbedrägerier indirekt omfattas av vissa styrande dokument samt att det delvis finns system och arbetssätt för att upptäcka och hantera välfärdsbedrägerier. Vi bedömer dock att arbetet behöver systematiseras.

Granskningen har även visat att utbildning avseende förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier inte har erbjudits medarbetare och chefer. Vi bedömer att behovet av att detta behöver ses över och utifrån det bör utbildningsinsatser planeras.

Ånge kommun

Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

2025-04-16

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Har kommunstyrelsen säkerställt att en riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier har genomförts?	Nej
Fångas risker inom området oegentligheter in i styrelsens säkerställande av den interna kontrollen?	Delvis
Har risken för välfärdsbedrägerier beaktats i styrdokument, såsom policys, riktlinjer och rutiner?	Delvis
Har kommunen ett ändamålsenligt system och rutiner för att fånga upp och hantera misstankar om välfärdsbedrägerier?	Delvis
Har utbildning avseende förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier tillhandahållits medarbetare och chefer?	Nej

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier genomförs, se avsnitt 3.1
- Överväga att uppdra till kommunens verksamheter att utifrån behov beakta välfärdsbedrägerier i sina styrande dokument, se avsnitt 3.2
- Säkerställa att system, rutiner och arbetssätt för att upptäcka och hantera välfärdsbedrägerier systematiseras, se avsnitt 3.2
- Se över befintligt och kommande behov av utbildning som del av ett förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier, se avsnitt 3.3
- Utifrån ovanstående upprätta en utbildningsplan eller strategi för utbildning i arbetet mot välfärdsbedrägerier, se avsnitt 3.3

2 Bakgrund

KPMG har av Ånge kommuns revisorer fått i uppdrag att granska det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Välfärdsbrottslighet definieras av SKR¹ som när en extern aktör – företag eller privatperson – otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning. I betänkandet Kontroll för ökad tilltro (SOU 2020:35)² konstateras att förutsättningarna för ett mer sofistikerat och medvetet missbruk av välfärdssystemen har ökat under de senaste två decennierna. Faktorer som framhålls vara bidragande till detta är digitaliseringen av välfärden, ökad rörlighet av arbetskraft och ett ökat inslag av privata utförare i välfärdssystemen.

Den 1 juli 2023 trädde en ny lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i kraft. Lagen syftar till att säkerställa att kommuner utifrån ett kunskapsbaserat underlag tar ställning till behovet av brottsförebyggande åtgärder. Lagen gör det än mer angeläget att säkerställa att kommunen har förmåga att förebygga, upptäcka och förhindra välfärdsbedrägerier.

Kommunernas verksamheter innefattar flera attraktiva områden för välfärdsbedrägerier och ansvariga nämnder behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem som motverkar felaktiga utbetalningar. Risker som kan föreligga i en kommun är oklara riktlinjer och kontrollrutiner för bedömning av den enskildes kvalificering och för beviljande av ersättning/stöd/bidrag. Det föreligger även utmaningar i vilka möjligheter och förutsättningar den enskilda handläggaren har att genomföra kontroller.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer i sin riskanalys slutsatsen att det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier är ett område där fördjupad granskning bör genomföras under 2024.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig styrning och samverkan samt en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

¹ Sveriges Kommuner och Regioner

² Betänkande - Kontroll för ökad tilltro avseende utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen, Statens offentliga utredningar (SOU 2020:35)

Ånge kommun

Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

2025-04-16

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen säkerställt att en riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier har genomförts?
- Fångar risker inom området oegentligheter in i styrelsens säkerställande av den interna kontrollen?
- Har risken för välfärdsbedrägerier beaktats i styrdokument, såsom policys, riktlinjer och rutiner?
- Har kommunen ett ändamålsenligt system och rutiner för att fånga upp och hantera misstankar om välfärdsbedrägerier?
- Har utbildning avseende förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier tillhandahållits medarbetare och chefer?

Granskningen har avgränsats till det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier på ett övergripande plan i kommunen. Granskningen har inte syftat till att upptäcka eller utreda brott.

Genomförande av stickprovskontroller av utbetalningar har inte ingått i granskningen.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

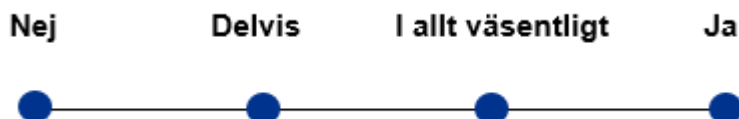
- Kommunallagen 6 kap § 6. Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.
- Bidragsbrottslagen (2007:612). Kommunen har en skyldighet att enligt 6 § bidragsbrottslag polisanmäla fall där kommunen har anledning att anta att ett bidragsbrott begåtts.
- Lag (2007:612). Kommunen har en skyldighet att enligt 6 § bidragsbrottslag polisanmäla fall där kommunen har anledning att anta att ett bidragsbrott begåtts.
- Nationell handlingsplan mot korruption. ska utgöra ett stöd till den offentliga förvaltningen och bidra till att arbetet att förebygga och upptäcka korruption. Den lägger fram fem strategier för att ha ett strukturerat arbetet mot korruption: (i) förbättrad kontrollmiljö och tydligare ansvarsförhållanden, (ii) riskanalyser som bidrar till att skapa riskmedvetna organisationer, (iii) kunskap och etiska förhållningssätt, (iv) rutiner för hantering av misstankar om korruption samt (v) samverkan och läran av andras erfarenheter.
- Tillämpbara interna regelverk och policys.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av styrande dokument, däribland:
 - o Internkontrollplan för år 2024
 - o Internkontrollplan för år 2025
 - o Attestregler
 - o Policy, riktlinjer och beslutanderätt för inköp och upphandling inom Ånge kommunkoncern
 - o Riktlinjer för ekonomiskt bistånd
 - o Bidrag och riktlinjer till föreningar/organisationer verksamma i Ånge kommun
- Intervjuer med:
 - o Kommunchef
 - o Ekonomichef
 - o Enhetschef på individ- och familjeomsorgen
 - o Fritid/kultur/turismchef
 - o Brottsförebyggande samordnare.
- Skriftliga beskrivningar av arbetet inom utbildningsverksamheten.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomichef, biträdande skolchef, enhetschef på individ- och familjeomsorgen och brottsförebyggande samordnare.

Samtliga intervjuade har fått möjligheten att faktakontrollera rapporten.

3 Resultat av granskningen

3.1 Riskanalys och intern kontroll

I intervjuer framkom att riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier inte har genomförts. Däremot genomförs riskanalyser inom ramen för arbetet med intern kontroll. Exempel på risker som bedömts i risk- och väsentlighetsanalysen för 2024 års internkontrollplan³ är "att inte e-avropsdatabasen är känd för alla medarbetare" kopplat till direktupphandling vilket kan leda till skadestånd, "lagar och avtal följs inte helt" vid beräkning och utbetalning av lön samt "bristande utvärdering av leverantörer" kopplat till upphandling och hantering av avtal. Enligt riskanalysen kan detta få ekonomiska konsekvenser och det finns en risk för sårbarhet om detta inte hanteras rätt.

Risken "bristande utvärdering av leverantörer" har valts ut till uppföljning och kontroll i internkontrollplanen. Kontrollen genomförs genom att utvärderingarna samlas och genom att påminnelser skickas till verksamheterna. Mall för utvärdering har tagits fram.

Denna risk framgår även av 2025 års internkontrollplan⁴ kopplat till processen "upphandling, hantera avtal och ramavtal". Kontrollen sker genom tre stickprover av verksamhetskritiska avtal.

Vidare framgår av internkontrollplanen för år 2025, och riskanalysen, en risk att fel person anställs genom brister i referenstagning och/eller brister i personlighetstest. Om fel person anställs för ett uppdrag kan det enligt riskanalysen skapa konsekvenser i verksamheten gällande kvalitet och ekonomi. Kontroll av uppföljning av att referenstagning är utförd sker genom stickprover av tre rekryteringar per kvartal. Kontroll av utredning av orsak och brister sker genom en grundorsaksanalys. Därutöver föreslås en utredning som ska identifiera brister och belysa hur processen ska fungera och hur det faktiskt ser ut.

För de risker i internkontrollplanerna som kan kopplas till området framgår dock inte att kontrollerna genomförs med syfte att identifiera välfärdsbedrägerier. Det framgår inte heller som en uttalad risk eller konsekvens av riskerna.

3.1.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen inte har säkerställt att en riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier har genomförts.

Vi konstaterar att någon riskanalys avseende välfärdsbedrägerier inte har genomförts. Vi anser att så bör ske, även om riskanalysen inom ramen för den interna kontrollen till viss del omfattar risker som har koppling till välfärdsbedrägerier.

³ KS 2023-12-12 § 226

⁴ KS 2024-12-10 § 196

Vår bedömning är att risker inom området oegentligheter delvis fångas in i styrelsens säkerställande av den interna kontrollen.

Vi noterar att det finns risker i internkontrollplanen som kan kopplas till välfärdsbedrägerier, även om det inte framgår att dessa avser välfärdsbedrägerier. Vi ser gärna att risker avseende välfärdsbedrägerier, utifrån riskanalys, beaktas i internkontrollplanen på ett tydligare sätt.

Vi utesluter inte att en mer genomgående riskanalys inom området skulle resultera i fler risker för olika former av välfärdsbedrägerier. SKR har på sin hemsida⁵ ett omfattande stödmaterial inom området.

3.2 Styrande dokument och system för hantering av välfärdsbedrägerier

3.2.1 Styrande dokument

I intervjuer framkom att det inte finns något övergripande styrdokument avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier. Enligt intervjuade skulle det vara svårt att upprätta ett sådant dokument då välfärdsbedrägerier är ett brett område och arbetet med det behöver anpassas utifrån respektive verksamhet.

I intervju framkom avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier inom individ- och familjeomsorgen att det inte funnits anledning av att upprätta särskilda dokument kring området. Detta då det har varit så pass få ärenden där misstankar om välfärdsbedrägerier funnits. I styrande dokument för verksamheten behandlas dock bidragsbrott generellt.

Enligt intervjuad ska en åtgärdsplan tas fram utifrån Lag (2023:196) om kommunens ansvar för brottsförebyggande arbete. Risken för välfärdsbedrägerier och hur det kan förebyggas ska föras in i en åtgärdsplan. I ett första steg uppges att orsaksanalyser till grund för åtgärdsplanen ska genomföras.

Inom kommunens verksamheter finns styrdokument som kan kopplas till välfärdsbedrägerier och hur det kan förebyggas. Dock är det inte direkt formulerat i dessa att risken för välfärdsbedrägerier har beaktats. Sådana styrdokument redovisas nedan.

⁵ [Stödmaterial | SKR](#)

Attestregler

Kommunens attestregler⁶ avser kontroll av samtliga av kommunens ekonomiska transaktioner, inklusive interna transaktioner, lönetransaktioner, intäkter och medelsförvaltning samt medel som kommunen ålagts eller åtagit sig att förvalta/och eller förmedla. Målsättningen med attestreglerna är att undvika oavsiktliga eller avsiktliga fel och därigenom säkerställa att ekonomiska transaktioner är korrekta.

Med ekonomisk transaktion menas en ekonomisk händelse som utgör en verifikation i kommunens bokföring. En verifikation ska genomgå en sakgranskningskontroll samt en attest. Samma person får inte utföra både sakgranskningskontroll och attest.

Ekonomiska transaktioner godkänns först av sakgranskaren. Sakgranskningen omfattar följande:

- Kontroll att vara eller tjänst har mottagits och håller avtalad kvalitet och kvantitet
- Kontroll av pris, betalningsvillkor mot avtal, beställning, taxa och regler
- Verifikationen uppfyller krav enligt lagstiftning och god redovisningssed

Attestanten har det yttersta ansvar för att transaktionen är riktig och att kontroller genomförts enligt ovanstående.

Vid fel ska attestanten genast meddela ekonomienheten och skriftligt meddela leverantören om felaktigheten samt kräva rättelse.

Attestreglerna beskriver även behörighetskontroll vilket omfattar kontroll av att nödvändiga kontrollmoment har genomförts samt att attester är tecknade av behöriga personer.

Vidare framgår att efter sakgranskning och beslutsattest ska transaktionen godkännas av två olika personer innan utbetalningen genomförs. Även i de fall direktbetalning görs av enskilda utbetalningar ska det godkännas av två olika personer.

Syftet med de olika kontrollerna är att eventuella tveksamheter eller direkta felaktigheter ska kunna undvikas. Fel eller brister som identifieras i kontrollmomenten ska omedelbart utredas. I första hand ska den som kontrollerat eller attesterat transaktionen ges möjligheter att förklara eller vidta åtgärder. Vid allvarliga fel ska närmast överordnad chef underrättas.

Policy, riktlinjer och beslutanderätt för inköp och upphandling inom Ånge kommunkoncern

Av dokumentet policy, riktlinjer och beslutanderätt för inköp och upphandling inom Ånge kommunkoncern⁷ framgår bland annat bestämmelser kring kommunens förhållningsätt till inköp och upphandling, sociala krav och miljökrav kopplat till exempelvis underleverantörer, direktupphandling samt ansvar och arbetsfördelning.

⁶ KS 2022-11-15 § 183

⁷ KS 2022-12-13 § 216

Ånge kommun

Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

2025-04-16

Vidare framgår riktlinjer för avtalsuppföljning. Den upphandlande verksamheten har huvudansvaret för att relevant uppföljning av avtalsvillkor och leveranser genomförs.

I intervju noterades att avtalsuppföljning och uppföljning av kommunens leverantörer är en viktig aspekt i arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Det framkom även att det sannolikt finns utrymme för utveckling vad gäller avtalsuppföljning utifrån att bristande uppföljning kan medföra omfattande risker, bland annat för välfärdsbedrägerier.

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Av riktlinjer för ekonomiskt bistånd⁸ framgår vad som gäller vid återkrav, felaktig utbetalning samt misstänkt bidragsbrott. Det framgår inte vilka kontroller som ska göras för att undvika felaktiga utbetalningar, exempelvis att fel person får fel bidrag.

Vad gäller misstänkt bidragsbrott framgår att det ska tas upp i ärendedragning med kollegor och enhetschef. Polisanmälan ska upprättas av enhetschef. Hur fortsatt hantering/handläggning av ärendet ska ske avgörs i samråd med enhetschef.

Bidrag och riktlinjer – till föreningar/organisationer verksamma i Ånge kommun

Av dokumentet Bidrag och riktlinjer till föreningar/organisationer verksamma i Ånge kommun⁹ framgår bland annat allmänna krav för föreningsbidrag. Detta omfattar exempelvis att föreningen ska ha sin verksamhet och adress inom Ånge kommun samt ha registrerat bank- eller plusgirokontor och organisationsnummer.

För att erhålla föreningsbidrag är föreningar skyldiga att med ansökan bifoga senaste verksamhetsberättelse, verksamhetsplan, ekonomisk rapport, revisionsberättelse och årsmötesprotokoll. Om det anses nödvändigt för beslut ska föreningen visa fler handlingar.

Oriktiga uppgifter i ansökan eller felaktig användning av bidraget medför återbetalningsskyldighet.

Vidare framgår vad som gäller för olika sorters bidrag. För riktade bidrag framgår att innan det beviljade bidraget betalas ut ska föreningen redovisa kostnaden för ändamålet med bifogad sammanställning samt kopior på faktura och betalningskvittens.

⁸ Rev KS 2023-04-04 § 61

⁹ KF 2019-11-25 § 82

3.2.2 System för att hantera välfärdsbedrägerier

Utöver vad som framgår av ovanstående styrdokument framkom i intervjuer att system som kan bidra till att upptäcka välfärdsbedrägerier inte finns på ett övergripande plan i kommunen. På ekonomiavdelningen används dock Inyett, ett system som hjälper kommunen med kontroll av bland annat mottagaren av utbetalningar.

Inom individ- och familjeomsorgen, gällande ekonomiskt bistånd, hanteras enligt uppgift eventuella misstankar om välfärdsbedrägerier manuellt. Detta uppges i dagsläget vara hanterbart eftersom det handlar om små volymer. I de få fall det har funnits misstankar uppges att det har handlat om individfall och inte organiserad brottslighet.

I intervju framkom att vid ansökan om ekonomiskt bistånd ska kontoutdrag bifogas. I stickprov uppges det ha framkommit att så inte alltid har skett. Detta förklaras av att det har funnits en förtroendebaserad utredningskultur där man inte har begärt in kontoutdrag vid varje ansökan. Enligt uppgift har rutinen avseende vilka underlag som ska begäras in skärpts till och nu uppges adekvata underlag, såsom kontoutdrag, begäras in vid samtliga ansökningar.

Vad gäller kultur- och fritidsverksamhet, och föreningsbidrag, framkom i intervju att det inte finns något system eller rutiner för specifikt välfärdsbedrägerier men att ovan nämnda styrdokument följs. Bidrag uppges aldrig betalas ut innan kvitton har tillhandahållits. Enligt uppgift finns inte några dokumenterade rutiner för hur välfärdsbedrägerier ska hanteras om de upptäcks. Dock uppges att verksamheten hittills inte har upptäckt några välfärdsbedrägerier. Om misstankar om välfärdsbedrägerier eller dylikt skulle uppstå uppges att bidrag inte skulle beviljas. Därutöver kan föreningar blir återbetalningsskyldiga om pengarna inte använts på rätt sätt. Kontroll av kvitton uppges vara ett sätt att säkerställa att pengarna används rätt.

Vidare framkom i intervju att inom kultur- och fritidsverksamheten genomförs stickprov på exempelvis aktivitetsstöd.

Vad gäller kommunen utbildningsverksamheter arbetar enligt uppgift tjänstepersoner systematiskt för att tidigt upptäcka och förebygga eventuella oegentligheter genom bland annat samverkan mellan skolan, socialtjänsten och polisen.

En del av detta arbete uppges vara samverkansmodellen "Normfabriken" som syftar till att stötta unga med normbrytande beteenden och säkerställa en effektiv hantering av risker för elever.

Därutöver uppges att rutiner och kontroller implementeras i systemet Stratsys för att säkerställa en korrekt och ansvarsfull användning av resurser. Risk- och kontrollåtgärder är enligt uppgift en integrerad del av det systematiska kvalitetsarbetet (bland annat genom Stratsys) och syftar till att kontinuerligt identifiera och hantera eventuella risker.

Ånge kommun

Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

2025-04-16

Detta omfattar exempelvis:

- Anställningsförfaranden
Kontroll sker av referenser, intervjuer genomförs, legitimationer verifieras och registerutdrag från Polismyndigheten inhämtas för samtliga anställningar inom utbildningsverksamheterna.
- Uppföljning av elever hos andra huvudmän
Elever som studerar hos annan huvudman följs upp för att säkerställa att utbildningen motsvarar kommunens krav och riktlinjer.
- Upphandlingsförfaranden
Riktlinjer och rutiner finns för att säkerställa en rättssäker hantering av upphandlingar.
- Elever inskrivna i anpassad skola
Uppföljning genomförs löpande enligt skollag. Samordnare och skolpsykologer har genomgått särskild utbildning för att rätt elever ska vara inskrivna inom skolformen.
- Skolskjuts
Skolskjuts hanteras av utbildade och erfarna administratörer och beslut signeras av skolchef för att säkerställa att riktlinjer följs.
- Elevnärvaro
Systematiska stickprov genomförs för att säkerställa att kommunens utbildningsverksamheter drivs på ett rättssäkert och transparent sätt, samtidigt som resurser används effektivt.

Samverkan avseende välfärdsbedrägerier

Ett ordförandebeslut¹⁰ har fattats om att Ånge kommun ska delta i den regionala samverkansöverenskommelsen Västernorrland mot organiserad brottslighet tillsammans med länets kommuner, regionen, polismyndigheten och Länsstyrelsen Västernorrland. I överenskommelsen prioriteras två områden och ett av dessa är att förebygga kriminell ekonomi, inklusive arbetslivskriminalitet och välfärdsbrottslighet.

Vidare framkom i intervju att samverkan sker mellan bland annat länets kommuner, Länsstyrelsen och polisen avseende etableringar och då behandlas frågan om välfärdsbrottslighet, exempelvis risken med att mycket människor flyttar till kommunerna.

I dagsläget uppges att samverkan är på en mer övergripande och strategisk nivå i syfte att dela information och erfarenheter. De olika parterna träffas i genomsnitt en gång i kvartalet .

¹⁰ Kommunstyrelsens ordförande 2025-02-24

Vad gäller etableringar genomförs enligt uppgift även kontroller på samtliga företag som är eller kan bli inblandade i etableringarna, exempelvis bakgrundskoll och kontroll av ägarstruktur.

I intervju noterades även att polisen upplevs lyfta frågan om välfärdsbrottslighet i större utsträckning nu än tidigare. Samarbete uppges även ha inletts med polisen på mer lokal nivå, utöver det länsgemensamma samarbetet. Ambitionen är enligt uppgift att bjuda in fler myndigheter till denna samverkan.

Vidare ingår Ånge kommun i ett pilotprojekt *Tillsammans mot välfärdsbrott*, tillsammans med Sundsvalls kommun och Timrå kommun, för testning av metodstödet Fraud Finder och verktyget Svensk Faktakontroll.

I Fraud Finder finns enligt uppgift konkreta aktiviteter och åtgärder, information om vad som har fungerat i andra kommuner och verksamheter, rutiner, analyser och checklistor.

I Svensk Faktakontroll finns information om företag och personer.

I intervju framkom att arbete pågår med att utvärdera Fraud Finder och Svensk Faktakontroll för att se om de kan användas.

3.2.3 Bedömning

Vår bedömning är att risken för välfärdsbedrägerier delvis har beaktats i styrdokument, såsom policys, riktlinjer och rutiner.

Vi noterar att det finns styrande dokument som på ett indirekt sätt och till viss del beaktar risken för välfärdsbedrägerier och reglerar hur oegentligheter ska hanteras. Vi anser dock att vissa av dessa dokument kan utvecklas. Exempelvis bör riktlinjer avseende upphandling utvecklas vad gäller kontroll av underleverantörer, till exempel avseende F-skatt. Därutöver ser vi gärna att riktlinjer för ekonomiskt bistånd även beskriver vilka kontroller som ska göras för att undvika felaktiga utbetalningar.

Vi ser inte att det finns styrande dokument som direkt syftar till förebyggande och hantering av välfärdsbedrägerier. Det uppges dock inte ha funnits behov av att upprätta särskilda styrdokument för frågan. Vi ser dock gärna att behovet av att i större utsträckning beakta välfärdsbedrägerier i verksamheternas styrdokument ses över.

Vår bedömning är att kommunen delvis har ett ändamålsenligt system och rutiner för att fånga upp och hantera misstankar om välfärdsbedrägerier.

Vi noterar att det finns vissa system och arbetssätt för att identifiera och hantera misstankar om välfärdsbedrägerier. Dock ser vi inte att detta alltid är systematiserat i någon större utsträckning.

3.3 Utbildning

I intervjuer framkom att utbildning avseende välfärdsbedrägerier inte har anordnats av kommunen. Däremot uppges att anställda vid kommunen blir inbjudna till olika utbildningar, föreläsningar och temadagar. I dessa fall uppges det vara upp till respektive verksamhet att avgöra om några, och i sådana fall vilka, som ska medverka. Enligt uppgift har några medarbetare, exempelvis några som arbetar med ekonomi, medverkat vid vissa utbildningar/föreläsningar. Exempelvis har Länsstyrelsen bjudit in till en konferens med temat välfärdsbrott, ekonomisk brottslighet och korruption i april 2025. Denna inbjudan uppges ha skickats ut till samtliga avdelningar.

I intervjuer noterades att det inte heller har funnits något omfattande behov av att anordna en utbildning avseende välfärdsbedrägerier, utan det upplevs ha varit tillräckligt med det som erbjudits av externa aktörer. Detta utifrån att volymen välfärdsbedrägerier har varit så pass liten i kommunen. Det noteras dock att behovet av utbildning kan komma att bli större.

3.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att utbildning avseende förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier inte har tillhandahållits medarbetare och chefer.

Vi noterar att kommunen inte har tillhandahållit chefer och medarbetare utbildning i förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier. Däremot noterar vi att kommunen får inbjudningar till externa utbildningar och dylikt. Dessa är dock inte obligatoriska och vi ser inte att det finns planer eller strategier som tydliggör vilka som bör genomgå någon typ av utbildning. Även om det i dagsläget inte har funnits något större behov av utbildning i frågan anser vi att behovet framåt bör ses över och detta bör förslagsvis utmyнна i en utbildningsplan eller dylikt.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt en ändamålsenlig styrning och samverkan samt en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt en ändamålsenligt styrning och samverkan samt en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Vi ser dock en risk med att arbetet inte bedrivs systematiserat, och att det framkommer i intervjuer att risken bedöms som liten, att kommunen inte har en tillräcklig kontroll för att upptäcka välfärdsbrott.

Vi bedömer att riskanalys inte har genomförts med inriktning på välfärdsbedrägerier men att det till viss del har beaktats i riskanalys som ligger till grund för arbetet med intern kontroll.

Vidare bedömer vi att det delvis finns styrande dokument, system och arbetssätt som beaktar risken för välfärdsbedrägerier och reglerar hur det ska hanteras. Vi anser dock att detta bör förstärkas och arbetet bör systematiseras ytterligare.

Vi bedömer även att utbildning avseende förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier inte har genomförts. Vi anser att behovet av utbildning i kommunens verksamheter bör ses över och att det bör ligga till grund för planering av utbildningsinsatser.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier genomförs, se avsnitt 3.1
- Överväga att uppdra till kommunens verksamheter att utifrån behov beakta välfärdsbedrägerier i sina styrande dokument, se avsnitt 3.2
- Säkerställa att system, rutiner och arbetssätt för att upptäcka och hantera välfärdsbedrägerier systematiseras, se avsnitt 3.2
- Se över befintligt och kommande behov av utbildning som del av ett förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier, se avsnitt 3.3
- Utifrån ovanstående upprätta en utbildningsplan eller strategi för utbildning i arbetet mot välfärdsbedrägerier, se avsnitt 3.3

Ånge kommun

Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

2025-04-16

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Kristin Larsson

Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Penneo dokumentnyckel: 6A2VH-HUB0Q-YN38I-BFO7R-FUUAQ-0149V

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

KRISTIN LARSSON

Underskrivare 1

Serienummer: 367871c26da0ea[...]718b0101e34bb

IP: 185.183.xxx.xxx

2025-04-17 08:29:02 UTC

LENA MEDIN

Underskrivare 1

Serienummer: fdca59a9db67cf[...]85981c060041a

IP: 213.67.xxx.xxx

2025-04-22 06:07:55 UTC

Ain Liivlaid

Ordförande

Serienummer: ec74909bce2a14[...]55a951a16df83

IP: 62.108.xxx.xxx

2025-04-22 06:54:47 UTC

MARGARETA NELHAGEN

Vice ordförande

Serienummer: f4e7a7583575c6[...]71ecd5a3b902a

IP: 89.233.xxx.xxx

2025-04-22 08:16:24 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.